

Pormestariohjelman raportointi

8/2025–8/2026

Kuva: Heikki Räisänen

Johdanto

- Pormestariohjelma ”Turku uudelle vuosisadalle – 800 vuotta historiaa ja tulevaisuutta, kestäväää kasvua ja inhimillisiä tarinoita” hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.6.2025
- [Pormestariohjelma 2025–2029 | Turku.fi](#)
- Palvelukokonaisuudet kirjasivat vuoden 2026 toimintasuunnitelmiinsa omat toimenpiteensä, jolla vastattiin pormestariohjelman teemoihin ja tavoitteisiin.
- Tässä raportissa kuvataan pormestariohjelman ensimmäisen toimintavuoden toteutuminen ajalla elokuusta 2025 elokuuhun 2026 palvelukokonaisuuksien toimenpiteiden toteutumisen osalta.
- Jokaisesta pormestariohjelman luvusta (1–7) on esitetty yhteenveto sekä raportoitu erikseen kaikki alaluvut (1.1–7.2).

Pormestariohjelma 2025–2029

1. Kestävä talous turvaa hyvinvoinnin ja elinvoiman
2. Hyvinvoivat ja yhdenvertaiset turkulaiset
3. Turku lisää alueellista tasavertaisuutta ja purkaa segregatiota
4. Koulutus, osaaminen ja työllisyys vievät uudelle vuosisadalle
5. Asuminen, maankäyttö ja liikkuminen kestävän ja kehittyvän kaupungin perustana
6. Kunnianhimoinen ilmasto- ja luontokaupunki Turku
7. Vetovoimainen ja kansainvälinen Turku

Piia Elo

Pormestarin nostot (1/2)

- Heinäkuussa 2026 turkulaisia oli 210 333, enemmän kuin koskaan aiemmin. Kasvutahti on kiihtynyt 2010-luvulta lähtien, eikä merkittävää hidastumista ole näköpiirissä.
- Kasvu on Turulle mahdollisuus ja samalla suuri vastuu. Pormestariohjelman toimeenpanossa on kyse ennen kaikkea siitä, miten rakennamme kaupunkia, jossa on tilaa uusille asukkaille, yrityksille, palveluille ja unelmille – ja jossa jokainen turkulainen voi tuntea olevansa kotona.
- Turun on kasvettava viisaasti, oikeudenmukaisesti ja kestävästi. Kestävyys on yhtä aikaa sosiaalista, ympäristöllistä ja taloudellista. Ensimmäisen ohjelmavuoden aikana olemme vahvistaneet pitkäjänteistä taloussuunnittelua. Katse on nyt vuosikymmenen päässä, jotta pystymme vastaamaan kasvavan kaupungin palvelujen ja palveluverkon investointitarpeisiin.
- Yksi vuoden kauaskantoisimmista päätöksistä tehtiin toukokuussa 2026, kun kaupunginvaltuusto päätti raitiotien rakentamisesta Turkuun. Raitiotie ei ole vain joukkoliikennehanke, vaan päätös siitä, miten kaupunki kasvaa ja kehittyy. Se ohjaa kaupunkirakenteen tiivistymistä ja yhdistää Turun merkittäviä kaupunkikehityksen kohteita.

Piia Elo

Pormestarin nostot (2/2)

- Tämä raportti kertoo edellä kuvatuista ja monista muista teoista – suurista linjauksista ja pienemmistä, arjen kannalta tärkeistä edistysaskeleista. Kiitos kuuluu kaupungin työntekijöille, luottamushenkilöille ja kaikille turkulaisille, jotka omalla työllään, osaamisellaan ja osallistumisellaan rakentavat kaupunkiamme.
- Olemme ensimmäisen vuoden aikana myös ottaneet askeleita kohti yhteisvaikuttavaa toimintatapaa: katsomme yhä enemmän yksittäisten päätösten ja toimialojen yli siihen, millaista muutosta saamme yhdessä aikaan ihmisten elämässä. Työ on vasta alussa, mutta suunta on oikea.
- Kestävä kasvu vaatii rohkeita päätöksiä, pitkäjänteistä työtä ja kykyä katsoa samaan suuntaan. Pormestariohjelma **Turku uudelle vuosisadalle – 800 vuotta kestävä kasvua ja inhimillisiä tarinoita** antaa hyvän pohjan.
- Nyt, ikuisesti, Turku.

Sini Ruohonen
Kaupunkiympäristön
apulaispormestari

Apulaispormestarin nostot

- **Hyvää arkea eri puolilla Turku**
Kaupunginosien kehittämisessä olemme siirtyneet kohti yhteisvaikuttavaa mallia, jossa alueiden omat erityispiirteet ohjaavat tekemistä. Asukastyytyväisyydestä kerätty tieto tukee päätöksentekoa ja auttaa ymmärtämään, mitä hyvältä asuinalueelta eri puolilla kaupunkia odotetaan.
- **Erilaisia tarpeita – yksi hyvä Turku**
Toiselle tärkeintä ovat ulkoilureitit, toiselle sujuvat yhteydet ja kolmannelle merimaisema. Turun vahvuus on siinä, että voimme tarjota hyvän asumisen edellytyksiä erilaisiin elämäntilanteisiin eri puolilla kaupunkia.
- **Sujuvaa liikkumista kaikilla kulkutavoilla**
Olemme seuranneet Fölin runkolinjauudistuksen vaikutuksia ja tehneet merkittävän, valtionrahoitukselle ehdollisen, investointipäätöksen raitiotiestä. Samalla on huolehdittava toimivista katu- ja pysäköintiratkaisuista, jotta arki sujuu myös omalla autolla liikkuvilla turkulaisilla.
- **Kasvun edellytyksiä rakennetaan määrätietoisesti**
Yritysten tonttitarjontaa ja sijoittumismahdollisuuksia on vahvistettava edelleen. Seudullinen yhteistyö on kasvun kannalta ratkaisevaa, ja merellisen Turun potentiaali näkyy yhä vahvemmin uusissa kaavoissa ja hankkeissa.
- **Sujuva kaupunki on vetovoimainen kaupunki**
Kaavoituksen ja luvituksen sujuvoittamista on jatkettava. Tavoitteena on Turku, jossa on helppo asua, liikkua ja yrittää – ja joka tunnetaan myös maineeltaan yhteistyökykyisenä ja eteenpäin katsovana kaupunkina.

Elina Rantanen

Lasten ja nuorten
apulaispormestari

Apulaispormestarin nostot

- Panostukset ryhmäkokojen pienentämiseen ja lisäoppitunteihin perusopetuksessa, tukeen ammatillisessa koulutuksessa sekä kaikenikäisten lukutaitoon ovat vahvistaneet oppimista.
- Koulunuorisotyön lisääminen ja nuorisotilojen kattavammat aukiolot ovat vahvistaneet lasten ja nuorten yhteisöllisyyttä.
- Boostii on tavoittanut 1500 uutta lasta harrastamaan ja etsivä harrastustoiminta auttaa harrastamattomia lapsia löytämään mielekkään harrastuksen.
- Lasten ja nuorten terveitä, uusia tiloja valmistuu nyt tiuhaan: Jäkärälän koulu ja päiväkoti, kansainvälinen koulu ja päiväkoti sekä päiväkodit Herttuankulmassa ja Skanssissa on avattu. Pansio-Pernon palveluverkosta on tehty päätös ja Taito-kampus rakentuu kovaa vauhtia.

**Mirka
Muukkonen**
Hyvinvoinnin
apulaispormestari

Apulaispormestarin nostot

- Turun johdolla on kehitetty ja tiivistetty yhteistyötä ruoka-aputoimijoiden keskuudessa. Tavoitteena on avata uusi logistiikkakeskus yhteistyössä Operaatio Ruokakassin ja Länsi-Suomen Diakoniasäätiön kanssa tukemaan hävikkiruuan jakelua. Bloomberg Mayors Challenge myöntämän Food First-palkinnon myötä tavoitteena on tehdä avun saamisesta helpompaa ja tarjota samalla väylä muun tuen ja palveluiden pariin.
- Turku on saanut yhdessä hyvinvointialue Varhan kanssa merkittävän valtakunnallisen rahoituksen TurVa-hankkeelle asunnottomuuden vähentämiseen tähtäävään työhön. Tavoitteena on tunnistaa asunnottomuuden juurisyyt sekä juurruttaa työskentelytapoja eri organisaatioiden ja toimijoiden kesken.
- Turku on yhteistyössä yhdistys- ja järjestökentän kanssa kehittänyt ikäihmisille ja senioreille suunnattua toimintaa mm. Ruusukorttelissa ja Lehmusvalkamassa sekä alueolohuoneissa. Toiminnalla tuetaan ikäihmisten toimintakykyä ja pärjäämistä arjessa, vähennetään yksinäisyyttä ja luodaan yhteisöllisyyttä.

1

**Kestävä talous turvaa
hyvinvoinnin ja elinvoiman**

1. Kestävä talous turvaa hyvinvoinnin ja elinvoiman

Turun taloutta hoidetaan vastuullisesti siten, että tulevaisuuden kasvua ja elinvoimaa tuetaan ja palvelut turvataan. Kestävää taloudenpitoa tukee ennaltaehkäiseviin palveluihin ja osaamiseen panostaminen, jotka ovat sijoituksia tulevaisuuteen.

Lue lisää taloustavoitteista

[Pormestariohjelma 2025–2029 | Turku.fi](#)

Turun taloutta hoidetaan kestävällä tavalla hyvinvointi ja palvelut turvaten. Kestävä talousraami koostuu neljästä kohdasta:

1.1 Talouden kestävä perusura

1.2 Velkakatto

1.3 Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa

1.4 Verolinjaus

Yhteenveto, elokuu 2026

- Turun kaupungin Veroproositit on päätetty KV 17.11.2025 § 193.
- Eri talouden **tunnuslukuja**, esimerkiksi oikaistu lainakanta, **seurataan osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksessä**. Vuonna 2027 tehdään pormestariohjelman puolivälitarkastelu. Keskustelua on käyty myös Valtiovarainministeriön kanssa.
- Erityisesti tiedolla johtamiseen on panostettu kartoittamalla nykytila, katvealueet ja ydintiedot. **Tärkein vuoden aikana kehitetty tietotuote on Muutoksen tuulet -toimintaympäristökatsaus.**
- **Omistajapolitiikkaa on valmisteltu** ja se tuodaan päätettäväksi syyskuun valtuustossa.
- Kansliapäällikön päätös *Vuoden 2027 suunnittelulukujen hyväksyminen* 1.6.2026 § 101, ohjaa talousarvion valmistelua
- **Henkilöstön välikyselytulokset** on käyty läpi palvelukokonaisuuksien johtoryhmissä alkuvuonna 2026.
- **Tekoälyä** on käytetty useissa käyttötapauksissa jo kaupungin sisällä ja **henkilöstöä on koulutettu** useassa aallossa tekoälyn käyttöön.

1.1 Talouden kestävä perusura

- TeHallittu menojen kasvuvauhti on talouden kestävyysperusta. Menot voivat kasvaa yleisen väestönkasvun ja hintaindeksin mukaisesti, mutta talouden kestävyys edellyttää, että keskipitkällä aikavälillä toimintamenot kasvavat hitaammin kuin verotulot.
- Toimintamenojen suunnitteluraamin keskimääräinen muutos vuosina 2026–2029 on +3,0 %. Muutoksella vastataan kustannustason muutokseen, 0–18-vuotiaiden väestömäärän muutokseen sekä ensisijaisesti lasten ja nuorten palveluihin kohdistuvaan palvelutarpeen kasvuun.
- Kaupungin tulee jatkaa taloudellisen aseman ja investointikyvyn parantamista. Palvelutuotannon laatua tulee parantaa kaupunkitasolla kustannusneutraalisti.
- Erityisesti edistetään toimenpiteitä ja investointeja, joiden seurauksena kyetään lisäämään tuottavuutta, kasvattamaan tuloja tai hillitsemään toimintamenojen kehitystä. Toimintamenojen kasvua hillitään ensisijaisesti parantamalla tuottavuutta rakenteellisten uudistusten kautta palvelutasoa heikentämättä. Päätetyn sopeutusohjelman toteutumista seurataan ja tarvittaessa ohjelmaa päivitetään.
- Toimintamenojen kehitys ja talousraami arvioidaan vuonna 2027.

1.2 Velkakatto

- TekTurulla on tulevana vuosina merkittäviä investointitarpeita johtuen merkittävästä korjausvelan vähentämisestä ja asukasmäärän kasvusta. Investoinnit ovat väline kaupunkirakenteen kehittämiseen, työllisyyden ja elinvoiman parantamiseen sekä peruspalveluiden toimipaikkaverkon uudistamiseen ja optimointiin, jotka tuovat myös kustannussäästöjä. Investointien toteutuksessa kiinnitetään huomiota niiden ajoittamiseen ja taloudelliseen tehokkuuteen sekä kannattavuuteen.
- Kaupungin emo-organisaation oikaistu lainakanta (lainakanta – antolainat = oikaistu lainakanta) voi olla vuoden 2029 päätteeksi enintään 7 200 euroa asukasta kohden. Kaupungin rahoitusvastuulla olevat kiinteistöyhtiöiden lainat sisällytetään oikaistuun lainakantaan.
- Velkaantumisen ennuste perustuu tunnistettuihin investointitarpeisiin ja historiaperusteiseen investointiohjelmien toteutumisprosenttiin. Tavoite sisältää oletuksen investointien osittaisesta siirtymästä ohjelmakauden ulkopuolelle.
- Kaupungin velkaantumisen ja vastuiden seuranta kehitetään ottamalla seurantaan myös tunnusluku, joka kertoo oikaistun lainakannan lisäksi myös vuokra- ja leasingvastuut. Tämän lisäksi velan kehitystä verrataan suurten kaupunkien kesken vuosittain konsernitilillä tilinpäätöksen yhteydessä.
- Velkakaton yläraja arvioidaan vuonna 2027 pormestariohjelmakauden puolivälitarkastelussa.

1.1 Talouden kestävä perusura, raportti elokuu 2026

- **Omistajapolitiikka tuodaan päätettäväksi** syyskuun valtuustossa. Pormestariohjelman talouden puolivälitarkastelu tehdään vuonna 2027.
- Valtiovarainministeriön kanssa on keskusteltu kuntatalouden tilanteesta ja kehitysnäkymistä ja tuotu esiin suurten kaupunkien näkökulmaa.
- Kaupungin tiedolla johtamisen kokonaisuutta on edistetty tiedonhallinnan ja tiedon hyödyntämisen näkökulmasta, on tehty kartoitus nykytilasta, katvealueista ja ydintiedoista. Tärkein vuoden aikana kehitetty tietotuote on **Muutoksen tuulet -toimintaympäristökatsaus**.
- Henkilöstön välikyselytulokset on käyty läpi palvelukokonaisuuksien johtoryhmissä alkuvuonna 2026. **Pulssi-kysely** on käytössä. Varhaiskasvatuksen sosionomien allianssikoulutus on alkanut ja opettajien koulutus on alkamassa.
- **Tekoälyä on käytetty useissa käyttötapauksissa** jo kaupungin sisällä ja henkilöstöä on koulutettu useassa aallossa tekoälyn käyttöön

1.2 Velkakatto, raportti elokuu 2026

- **Hankekohtaisten investointien** ja -ohjelmien kehittäminen on käynnissä sekä infran että toimitilojen osalta sekä keskitetysti.
- Oikaistua lainakantaa on seurattu ja raportoitu tilinpäätöksen ja osavuosisikatsausten yhteydessä. Lisäksi sitä on arvioitu **pitkän aikavälin taloussimulaatioissa**.
- Talouden ja rahoituksen **tärkeimmistä mittareista on luotu koontia**, jota esitetään jatkossa osavuosisikatsausten diaesityksessä omalla dialla. Velkakaton yläraja arvioidaan vuonna 2027 pormestariohjelmakauden puolivälitarkastelussa.

1.3 Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa, raportti elokuu 2026

- Mikäli talouden odotettu kehitys poikkeaa menojen tai tulojen osalta merkittävästi suhteessa perusuraan, joudutaan tekemään erillisiä toimia taloudellisen kestävyysparantamiseksi. Merkittävin riski on verotulojen merkittävä lasku.
- Mikäli sopimuskauden aikana talousarvion toteumaennusteen mukainen vuosikate painuu negatiiviseksi tai kertyneet ylijäämät laskevat alle 100 miljoonan euron, tehdään erillisiä sopeutustoimia, joilla vuosikate palautetaan kestävälle tasolle poistojen kokoiseksi korkeintaan kahden vuoden siirtymäajalla.

1.4 Verolinjaus, raportti elokuu 2026

- Turun veropohjaa pyritään vahvistamaan työllisyysastetta nostamalla ja elinvoimaa lisäämällä. Lähtökohtaisesti pidättäydytään kunnallisveron korottamisesta.
- Vuonna 2027 pormestariohjelmakauden talouden puolivälitarkastelun yhteydessä arvioidaan verotulojen, valtionosuuksien ja rahoitustuottojen riittävyys talouden tasapainotilaan taloussuunnitelmakauden ajalla.

1.3 Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa, raportti elokuu 2026

Tunnuslukuja seurataan osavuositarkastusten ennusteiden yhteydessä. Lisäksi taloutta simuloidaan pidemmällä aikavälillä.

1.4 Verolinjaus, raportti elokuu 2026

Veroprosentit on päätetty KV 17.11.2025 § 193.

Turun tuloveroprosentti	2025	2026
Tuloveroprosentti	7,1	7,1

Turun kiinteistöveroprosentit	2025	2026
Yleinen veroprosentti	1,30	1,30
Maapohjan veroprosentti	1,30	1,30
Vakituinen asuinrakennus	0,45	0,45
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00	4,00
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,10	1,10
Yleishyödyllinen yhteisö	-	-

2

Hyvinvoivat ja yhdenvertaiset turkulaiset

2. Hyvinvoivat ja yhdenvertaiset turkulaiset

Jokaisen Turussa asuvan tai Turkuun työn, opintojen, turvan tai rakkauden vuoksi muuttaneen tulee voida kokea Turku omaksi kotikaupungikseen ja itsensä täysivaltaiseksi turkulaiseksi. Kokemus osallisuudesta sekä yhdenvertaisesta ja tasa-arvoisesta kohtelusta on yksi kaikkein keskeisimpiä hyvän elämän edellytyksiä. Turku panostaa määrätietoisesti yhteisöllisyyden lisäämiseen, ihmisten kohtaamiseen ja toistemme ymmärtämiseen sekä yksinäisyyden vähentämiseen.

Yhteisöllisyys syntyy arjessa kohtaamisista, turvallisista tiloista ja osallistumisen mahdollisuuksista. Järjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä on suuri merkitys kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämisessä.

2.1 Lasten kaupunki

2.2 Nuorten kaupunki

2.3 Liikkuva ja liikuttava kaupunki

2.4 Elävä kulttuurikaupunki

Yhteenvedo, elokuu 2026

- **Lasten kaupunki** teemaan liittyen on toteutettu **päihde- ja laillisuuskasvatusta osana** opetussuunnitelmaa. Kouluilla oli **220 harrastuskerhoa** viikoittain. **Valinnaisaineita lisättiin** 5.–6.-luokille ja 1.lk oppilaiden **inklusiivista valmistavaa opetusta lisättiin** kielitaidon vahvistamiseksi. **Boostii-viestintää kohdennettiin** alueellisesti.
- **Nuorten kaupunki** teemaan liittyen otettiin käyttöön **ZekkiPro elämäntilannekartoitusmittaristo** ja Turku-sovelluksen kautta nuorten yhteydenottokanava. **Erityisnuorisotyö järjestäytyi aluemallin mukaisesti**. Koulunuorisotyötä laajennettiin ja nuorisotilojen kävijämäärät kasvoivat. **Varissuolle luotiin harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan yhteissuunnittelumalli**.
- **Liikkuva ja liikuttava kaupunki** tuki koulupäivien aikaista **liikkumista**. **Mototoriikkamestarit**-mallia pilotoitiin kahdeksassa päiväkodissa. **Boostii-etu tuki 8 600 turkulaisen lapsen ja nuoren harrastamista**, ja vähävaraisten lisätukea myönnettiin 90:lle. **Ikääntyneiden liikuntaa** kehitettiin yksityisten liikuntakeskusten kanssa ja alueellisesti. **Hyvinvointikeskukset** vakiintuivat ikääntyneiden hyvinvoinnin ja **yhteisöllisyyden edistäjinä**.
- **Elävä kulttuurikaupunki** lisäsi kulttuurin saavutettavuutta vahvistamalla kulttuuripalveluita erityisesti **ikäntyville asukkaille**. **WAMin ja Fuugan avautumista** valmisteltiin ja vapaalle kentälle avattiin uusi Fuugan tila-avustus. **Taiteen talolle** rakentui esittävän taiteen tiloja ja **Kulttuurin jokiranta** kehitti viestintää ja verkoston yhteiskehittämisen mallia.

2.1 Lasten kaupunki

Kuva: Visit Turku Archipelago

- Lisätään lasten ja nuorten kerho- ja harrastustoimintaa koulupäivien yhteyteen
- Lisätään valinnaisainepolkuja ja painotettua opetusta lähikouluissa
- Varmistetaan monikielisten ja muista kulttuureista Turkuun tulevien lasten riittävä alkuvaiheen tuki
- Parannetaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien perheiden tietoisuutta harrastesetelistä lasten harrastamisen mahdollistamiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa sekä lisätään tietoisuutta harrastesetelistä monikielisten lasten perheille

2.1 Lasten kaupunki – raportti, elokuu 2026

- Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia ja ehkäisevää päihdetyötä vahvistettiin sisällyttämällä **perusopetuksen opetussuunnitelmaan 5.–9. luokkalaisille suunnattu tasavertaisen päihde- ja laillisuuskasvatuksen Selvästi JEES! -toimintamalli ja -materiaalit.**
- Pikkuväen taidepolku- ja Elämyspolkutoimintaa toteutettiin kulttuuritoimijoiden yhteistyönä suunnitellusti. **Elämyspolun kirjavinkkausten sisältöjä räätälöitiin ja ryhmäkokoja pienennettiin vastamaan paremmin lasten moninaisuutta ja lukutaitoeroja.**
- **Koulupäivien yhteydessä järjestettiin viikoittain 220 harrastuskerhoa ja -ryhmää, joihin osallistui n. 10 oppilasta/ryhmä.** Lisäksi yläkoululaisille suunnatut KouluPT- ja henkilökohtaisen taideohjauksen pienryhmät tavoittivat yli 170 aktiivista osallistujaa. **Etsivässä harrastustoiminnassa henkilökohtaista harrastusneuvontaa sai n. 1 500 lasta ja nuorta, joilla ei ollut harrastusta. Heistä yli 600 aloitti säännöllisen ohjatun tai omatoimisen harrastuksen.** Turun vapaa-ajan kyselyyn vastasi n. 5 700 esi- ja perusopetusikäisen huoltajaa sekä n. 2 500 toisen asteen opiskelijaa. Kyselyn tulosten analysointi alkoi.
- **Elokuusta 2026 alkaen 5. ja 6. luokilla lisättiin kummallekin luokka-asteelle yksi vuosiviikkotunti valinnaisaineisiin.** Suomenkielisessä perusopetuksessa valinnaisaineet on jaettu neljään koriin (Taiteet ja luovuus, Liikunta ja hyvinvointi, Kielet ja vaikuttaminen, Tieteet ja teknologia), joista oppilaat valitsevat valinnaisaineet. Koulu mahdollistaa opintojen jatkamisen saman korin sisällä, jolloin oppilaalle voi rakentua soveltavista valinnaisaineista muodostuva painotuspolku.
- **Monikielisten 1.lk oppilaiden inklusiivista valmistavaa opetusta pilotoitiin lukuvuonna 2025–26** ja sen vaikuttavuutta arvioitiin keväällä. Tulosten mukaan oppilaiden suomen kielen taito kehittyi, vertaisoppiminen tuki oppimista merkittävästi ja suurin osa oppilaista löysi ystäviä ja kiinnittyi osaksi kouluyhteisöä, mikä tukee oppimista ja hyvinvointia pitkällä aikavälillä. **Resurssia kohdennettiin myös omakieliseen oppiainetukeen. Valmistavan opetuksen ja S2-oppilaiden kielitaidon kehittymistä seurattiin kielitaitotason seurantalomakkeilla.** Lisäksi monikielisten perheiden lasten koulunkäynnin tueksi laadittiin kaksi selkokielistä opasta.
- **Tietoa Boostii-edusta ja harrastusmahdollisuuksista välitettiin perheille koulu- ja oppilaitoskäynneillä ja järjestämällä alueellisia Boostii-harrastuspäiviä. Monikanavaista ja -kielistä viestintää kohdennettiin erityisesti alueille, joilla edun käyttö on vähäisempää, monikulttuurisia perheitä on paljon ja harrastamisen esteet ovat muita alueita suurempia** (mm. Pansio, Runosmäki, Varissuo, Halinen, Jäkärä). Yhteistyötä tehtiin hyvinvointialueen, koulujen, järjestöjen, maahanmuuttajapalveluiden ja seurojen kanssa. **Kevään aikana Boostii-agenttiverkosto tavoitti 550 lasta ja nuorta, joita ohjattiin Boostii-edun ja harrastustoiminnan pariin.**

2.2 Nuorten kaupunki

Kuva: Jussi Virkkumaa

- Jatketaan nuorisotyön uudistusta ja jalkautuvan nuorisotyön kokeiluja
- Panostetaan etsivään nuorisotyöhön ja koulunuorisotyöhön, ja toteutetaan palvelut saavutettavina

2.2 Nuorten kaupunki, raportti elokuu 2026

- **Lasten ja nuorten nikotiinittomuuden edistämiseksi** toteutettiin Jos välität – et välitä -kampanja, järjestettiin yhdessä hyvinvointialueen kanssa nikotiinituotteiden käyttöön puuttumisen koulutuksia, vanhempainiltoja ja tempauksia (mm. Niko-kävely) sekä pilotoitiin Nikokiska-palvelua Hansan kauppakeskuksessa. Tapahtumissa ja kouluvierailuissa kohdattiin yli 600 nuorta, joiden kanssa keskusteltiin riippuvuuksista, joilta kerättiin tietoa nuorten päihteiden käytöstä ja joille välitettiin tietoa päihteiden käytön haitoista.
- **ZekkiPro-elämäntilannekartoitusmittariston käyttöönotto eteni nuorisotyössä ja työllisyydessä. Turku-sovellus julkaistiin** nuorille suunnatuilla sisällöillä. Käyttöön otettiin nuorille suunnattu yleinen yhteydenottokanava, jonka kautta yhteydenotot ohjataan tarveperusteisesti nuoren tarpeita vastaavaan palveluun.
- **Nuorisotyön uudistuksen käyttöönottovaihe on käynnissä**, uudet toiminnan seurannan välineet otettiin käyttöön ja henkilöstön näkemyksiä uudistuksesta kartoitettiin touko-kesäkuussa.
- Jalkautuvan nuorisotyön osalta **erityisnuorisotyö järjestäytyi aluemallin mukaisesti**. Nuorisotilojen kolmen hengen tiimit tekivät alueilla aiempaa vaikuttavampaa yhteistyötä, minkä seurauksena tilojen kävijämäärät kasvoivat. Nuorisotyö jalkautui nuorten pariin nuorten juhlapäivinä.
- Osana yhteisvaikuttavaa pilottia **Varissuolle luotiin yhdessä alueen toimijoiden kanssa lasten ja nuorten harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan yhteissuunnittelun toimintamallin**. Malli tukee alueen harrastus- ja vapaa-ajan tarjonnan koordinoitua sekä palveluiden näkyvyyttä yhteisen harrastusluokkarin avulla.
- **Toimenpiteet etsivän nuorisotyön resursoinnin vahvistamiseksi määriteltiin**. Suunnitteilla on vahvistaa nykyistä toimintaa ostopalvelulla.
- **Koulunuorisotyöhön panostettiin lukuvuonna 2025-26 kuudella uudella nuorisotyöntekijällä toiminnan ollessa käynnissä kahdeksassa koulussa**. Koulunuorisotyö kirjattiin kesäkuussa 2026 päivitettyyn perusopetuksen opetussuunnitelmaan. Työn tueksi nimettiin moniammatillinen ohjausryhmä, joka aloittaa toimintansa 1.8.2026.

2.3 Liikkuva ja liikuttava kaupunki

Kuva: Petteri Hakala

- Innostetaan lapsia liikkumaan virikkeellisillä koulu- ja päiväkotipihoilla ja lähiliikuntapaikoilla sekä lisäämällä liikettä lasten ja nuorten päiväkotij- ja koulupäivien yhteyteen.
- Etsitään keinot edistää ikääntyneiden toimintakykyä ja hyvinvointia lisäämällä liikuntaa ja viriketoimintaa yhdessä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa.
- Toteutetaan liikuntatilojen investointikokonaisuus keväällä 2024 hyväksyttyjen kehittämislinjausten pohjalta.
- Boostii-mallin vaikuttavuutta selvitetään ja mallia päivitetään vuoden 2026 aikana, jotta lasten harrastamisen kustannustaso ei nouse ja uudistuksen muut tavoitteet saavutetaan. Mallia jatkokehitetään yhteistyössä seurojen kanssa turvaten seuratoiminnan ja siten erityisesti lasten ja nuorten harrastamisen edellytykset. Tarvittaessa seurojen toiminnan avustaminen turvataan.

2.3 Liikkuva ja liikuttava kaupunki, raportti elokuu 2026

- Lasten ja nuorten **koulupäivien aikaista liikkumista lisättiin** mm. toiminnallisella opetuksella, välituntiliikunnalla ja liikuntavälinehankinnoilla.
- **Motoriikkamestarit**-toimintamallia pilotoitiin kahdeksassa päiväkodissa. Toimintaa kohdistettiin erityisesti **päiväkotiyksiköille**, joissa on tarvetta lisätä lasten fyysistä aktiivisuutta ja liikkumistaitoja.
- **Vapaa-ajan kyselyyn** vastasi n. 5 700 esi- ja perusopetusikäisen huoltajaa sekä n. 2 500 toisen asteen opiskelijaa. Kyselyllä selvitetään **lasten ja nuorten vapaa-ajan sisältöjä, harrastamista**, fyysistä aktiivisuutta sekä koulumatkaliikkumista. Kyselyn tuloksia hyödynnetään mm. harrastuskustannusten, osallistumisen esteiden sekä avustusuudistuksen alueellisten ja kohderyhmäkohtaisten vaikutusten arvioinnissa. Kyselyn tulokset julkaistaan syksyllä 2026.
- **Boostii-etua on käyttänyt n. 8 600 lasta ja nuorta**, joka on n. 37 % 7–19-vuotiaista turkulaisista. Yhteensä **kaupunki on tukenut** Boostii-edun kautta liikunta-harrastamista **n. 1,6 miljoonalla eurolla** (30.6.2026). Boostii-etua täydentävää vähävaraisten lisätukea myönnettiin alkuvuonna 90 lapselle ja nuorelle.
- Ruusukorttelin ja Lehmusvalkaman **hyvinvointikeskukset ovat vakiinnuttaneet asemansa** ikääntyneiden hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäjinä. Kevät- ja kesäkaudella 2026 **keskusten käyntimäärät kasvoivat** 21 % syksyyn 2025 verrattuna.
- Toimintaa toteuttaa **lähes 60 yhdistystä** ja mukaan on tullut 12 uutta toimijaa. Yhteistyötä jatkettiin myös yksityisten liikuntakeskusten kanssa. Ikääntyneiden ohjattujen kuntosalivuorojen käynnit kasvoivat 18 % vuodesta 2025. Muita alueellisia toimintakykyä edistäviä palveluja (Voitas ja Liiku lähellä) järjestettiin laajasti eri puolilla kaupunkia.
- Ikääntyneiden turvallisuutta ja toimintakykyä tuettiin jakamalla yli 70-vuotiaille noin **1 200 maksutonta liukuestettä**. Jakelua laajennettiin eri puolille kaupunkia yhteistyössä järjestöjen kanssa myös liikkuvien palvelupisteiden avulla. **Ikäystävällisyystyöryhmä** perustettu kaikkien palvelukokonaisuuksien edustajista.
- Keskeiset liikuntaolosuhdehankkeet etenivät suunnitelmien mukaisesti.

2.4 Elävä kulttuurikaupunki

Kuva: Rami Saarikorpi

- Kulttuuriranta- ja Taiteen talo -konsepteja kehitetään ja kulttuurin saavutettavuutta tuetaan.
- Musiikkitalo Fuugan ja Kaupunginteatterin kokonaisuuden tarjoamat uudet mahdollisuudet hyödynnetään mahdollisimman laajasti erilaisessa kulttuuri-, musiikki- ja tapahtumatoiminnassa.
- Taiteen ammattilaisten toimintaedellytyksistä huolehditaan.
- Taiteen perusopetuksen lajivalikoiman laajentamista selvitetään.
- Boostii-mallin laajentamista myös muuhun lasten ja nuorten ohjattuun harrastamiseen kuin liikuntaan selvitetään.

2.4 Elävä kulttuurikaupunki, raportti elokuu 2026

- **Kulttuurin saavutettavuutta** ja osallistumismahdollisuuksia vahvistettiin kasvattamalla **Seniorirannekkeen kulttuuritarjontaa ja luomalla uusi Kulttuuria kotikulmilla** –konsepti ikääntyville eri puolille Turku. Kimmoke-rannekkeen ohjelmaa ryhdyttiin kehittämään usean palvelualueen yhteistyönä.
- Kirjastot, kaupunginmuseo ja Turun filharmoninen orkesteri ovat **laajentaneet eri kohderyhmille suunnattua toimintaansa**, ja kaupunginmuseossa jatkettiin **maksuttomia tapahtumia** sekä saavutettavuuden kehittämistä.
- **WAM** nykytaiteen museon **uudelleenavaamista** lokakuussa 2026 on **valmisteltu** kehittämällä kansainvälistä ohjelmistoa, kirkastamalla brändiä ja vahvistamalla näkyvyyttä.
- **Fuugan** lokakuiseen **käyttöönottoon** on myös valmistauduttu aktiivisesti: TFO on ollut keskeisessä roolissa uuden musiikkitalon sisältöjen, yhteistyömallien ja brändin rakentamisessa. Ensimmäiset **Fuugan tila-avustukset** myönnettiin jo vapaan kentän toimijoille.
- Taiteen talo vastaanotti Kilta-gallerian WAMin muutettua tiloista pois, ja Ylioppilasteatterin uudet tilat valmistuivat. **Kulttuurin Jokiranta -konseptin viestintää** tehostettiin, ja verkostoyhteistyöhanketta edistettiin yhteiskehittämällä.
- Luovan talouden kehitystyö käynnistettiin yhteistyössä elinvoimapalveluiden ja Varsinais-Suomen liiton kanssa.
- **Taiteen perusopetuksen** lakiuudistusta paikallisesti valmistelevalle kehittämishankkeelle saatiin OKM:n rahoitus, ja työ **saavutettavamman opetuksen** rakentamiseksi käynnistyi.
- **Boostii-mallin laajentamista kulttuuriharrastuksiin** edistettiin liittämällä kaksi kulttuuri-toimijaa pilottiin syksystä 2026 alkaen.

3

**Turku lisää alueellista tasavertaisuutta
ja purkaa segregatiota**

3. Turku lisää alueellista tasavertaisuutta ja purkaa segregatiota

Turku on Suomen eriytynein kaupunki. Asuinalueiden eriytyminen vaikuttaa niin kouluihin, asuinalueiden houkuttelevuuteen kuin sosioekonomiseen rakenteeseen ja hyvinvointiin.

Segregaatiokehitystä ei ratkaista yksittäisillä toimilla, vaan se on useiden toimenpiteiden summa. Segregaation vähentämistä tulee johtaa yhtenä kokonaisuutena, vaikka toimenpiteitä toteutetaan kaikissa toiminnoissa.

Turussa jokaisella tulee olla mahdollisuus hyvään elämään riippumatta siitä, missä osassa kaupunkia oma koti sijaitsee. Koulut, päiväkodit, viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö ja lähiliikuntapaikat ovat kaikkien asuinalueiden oikeus. Turussa kehitetään monimuotoisia, turvallisia ja elinvoimaisia asuinalueita, joilla kaikilla toteutetaan markkinaehtoista ja monipuolista asuntorakentamista.

3.1 Yhteisöllinen ja innostava kaupunki

3.2 Viihtyisien ja toimivien asuinalueiden kaupunki

3.3 Osallisuuden mahdollistava kaupunki

3.4 Köyhyyttä torjuva ja asunnottomuuden poistava kaupunki

Yhteenveto, elokuu 2026

- Alueellisen tasavertaisuuden ja segregaaation purkamisen tavoitteita on edistetty vahvistamalla **asuinalueiden yhteisöllisyyttä, viihtyisyyttä, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta** kaupungin palveluissa.
- **Yhteiskäyttötilojen** kehittämistä, koulujen harrastuskäyttöä sekä julkisten kohtaamispaikkojen kunnostamista vietiin eteenpäin, ja alueellista toimintaa sekä järjestöyhteistyötä laajennettiin erityisesti ikääntyneiden, nuorten ja monikulttuuristen yhteisöjen tarpeisiin.
- Asukkaiden **osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia** vahvistettiin asukasbudjetoinnin siirtyessä päätösvaiheeseen, kirjastojen saavutettavuustyöllä, alueellisilla osallisuustoimilla sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen uuden kumppanuusmallin valmistelulla.
- **Asunto- ja maapolitiikan periaatteet**, useat **palveluverkkoratkaisut** ovat valmistelussa ja tulossa päätöksentekoon loppuvuoden aikana. Positiivisen erityiskohtelun resurssien uudelleenkohdentaminen tulee käyttöön elokuussa.
- Maksuton **asumisneuvonta**, kaupungin ja hyvinvointialueen yhteisen **asunnottomuuden** ehkäisyn hanke ja sen uudet toimintamallit vahvistivat köyhyyden torjumisen tavoitteita.
- Ruoka-avun kehittämistä edistettiin käynnistyneellä **Food First** -projektilla sekä kaupungin koordinoimalla alueellisella ruokatoimijoiden avustustyöllä. Toimenpiteet tukivat pormestariohjelman tavoitteita hyvinvoinnin, osallisuuden ja alueellisen yhdenvertaisuuden vahvistamisessa.

3.1 Yhteisöllinen ja innostava kaupunki

- Jatketaan Koulu alustana -toimintakonseptin kehittämistä alueellisen yhteisöllisyyden lisäämiseksi.
- Lisätään yhteistyötä järjestöjen kanssa ja tarjotaan aktiivista ja saavutettavaa nuorisotoimintaa kaupungin eri osissa.
- Perustetaan asukkaiden ja yhdistysten käyttöön osoitettavat yhteisötilat Varissuolle ja Halisiin. Olemassa olevien alueolohuoneiden toiminta turvataan.
- Varmistetaan kaupungin avustusperiaatteilla, että järjestöjen mahdollisuudet yhteistoimintaan kaupungin kanssa toteutuvat tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Toteutetaan kaupungin eri alueille julkisia kohtaamisen paikkoja, kuten ulkopelipaikkoja, ulkokuntosaleja ja ympärivuotisesti saavutettavia ei-kaupallisia tiloja huomioiden koulu- ja päiväkotiverkon uudistaminen ja asukasbudjetointi.

3.1 Yhteisöllinen ja innostava kaupunki, raportti elokuu 2026

- **Kaupungin tilojen hyödyntämistä** yhteisötiloina on edistetty vapaiden tilojen kartoituksella **Varissuolla** ja tilahallinnan resurssien periaatteiden työstön edistämällä. Varissuon palveluverkkosuunnitelma päätöksentekoon syksyllä-26. Suunnitelma sisältää yhteiskäyttötilojen mahdollisuuden ja Seikonkadun käytöstä poistuvan päiväkodin edellytykset toimia jatkossa alueen yhteisöllisine tilana. **Halisissa** Huudi jatkanut alueolohuoneena.
- **Koulu alustana** -toimintamallin kehittämistyötä edistetty liikunnan ja lasten- ja nuorten palveluiden toimesta yhdessä seuratoimijoiden kanssa harrastusmahdollisuuksien lisäämiseksi. Tilojen avaamisen edellytyksiä tarkastellaan tilaresurssin hallinnan periaatteiden kehittämisprojekteissa. **Toimintamalli vaatii vielä tarkennuksia.**
- **Julkisia kohtaamisen paikkojen** kunnostus ja toteutukset ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti ja **asukasbudjetilla rakennettujen ja toteutettujen kohteiden** ympärivuotisen viestinnän ja ehdotusten arvioinnin koordinaation kehittäminen käynnistynyt.
- **Alueellinen yhteisöllisyys ja järjestöyhteistyö:** Alueellista harrastamista vahvistettiin käynnistämällä uusia harrasteryhmiä laajentuneen toimijajoukon kanssa.
- Järjestöyhteistyönä toteutettu **ryhmiä ikäihmisille** sekä tarjottu **mielenhyvinvoinnin ja ehkäisevän päihdetyön** palveluita.
- **Monikulttuuristen järjestöjen ja yhteisöjen** kanssa tehtävää yhteistyötä on laajennettu ja syvennetty (esim. kehittämishankkeet ja tapaamiset) ja järjestöjen neuvontapiste avattu Monitorissa elokuussa. Monikulttuurisen järjestö- ja yhteisötyön palvelukuvaus ja neuvonnan perehdytysmateriaalit ja toimintasuunnitelma vuosille 2026–2027 valmistuneet.
- **Nuorisojärjestöille** kohdennettujen **toiminta-avustusten** kuluvan vuoden **määrärahaa korotettu.**
- **Ikääntyneille** suunnattuun alueelliseen, yhteisölliseen toimintaan myönnettiin testamenttirahoja aiempaa enemmän, joka mahdollistaa syksyille 2026 laajentaa merkittävästi palvelu- ja toimija.

3.2 Viihtyisien ja toimivien asuinalueiden kaupunki

Kuva: Mika Okko

- Pansion koulun tilanne ratkaistaan. Peruskorjausvaihtoehdossa tehdään lisäksi lisätiloja muille palveluille, kuten nuoriso- ja asukastoiminnalle.
- Varissuon alueen oppilaiden koulunkäynti ratkaistaan yhden koulun mallilla yhteistyössä yliopiston kanssa.
- Vahvistetaan koulujen positiivisen erityiskohtelun rahoitusta.
- Koulusegregaatiota vähennetään tiedolla johtaen panostamalla ihmiskeskeisen vaikuttavuuslaskennan toimenpiteisiin.

3.2 Viihtyisien ja toimivien asuinalueiden kaupunki, raportti elokuu 2026

- **Asunto- ja maapolitiikan periaatteita päivitetään.** Valmistelussa on huomioitu eri väestöryhmien tarpeet. Periaatteilla edistetään **monimuotoista ja kohtuuhintaista asumista** sekä **ehkäistään alueellista eriytymistä** asunto- ja maapolitiikan keinoin. Periaatteet tulossa päätöksentekoon syksyllä 2026.
- Syyskaudella Maaria-Jäkärä alueella pilotoidaan kansainvälisesti käytettyä **Place Standard Tool -menetelmää** ensimmäistä kertaa Suomessa. Tutkimukseen perustuva työkalu tukee **asukasyhteistyötä ja osallisuutta** sekä tuottaa alue- ja paikkalähtöistä kokemustietoa kaupungin suunnittelun ja kehittämisen tueksi.
- **Pansio-Pernon koulua** koskevan palveluverkkopäätöksen (23.3.2026) pohjalta laaditaan **hankesuunnitelmaa**, joka tuodaan päätöksentekoon loppuvuodesta. Myös **Varissuon palveluverkkolinjaukset** saatetaan **päätöksentekoon**. Varissuon lasten ja nuorten tarpeita ratkaistaan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalveluiden, yliopiston ja muiden toimijoiden kanssa.
- **Positiivisen erityiskohtelun** resursseja kohdennetaan uudelleen 1.8.2026 alkaen aiempien päätösten mukaisesti, ja niitä lisätään selvityksen perusteella käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa 1.8.2027 alkaen.
- **Koulusegregaatiotyön vaikuttavuuslaskennan** pohjalta luotujen pilottien opit viedään osaksi toiminnanohjausta, resurssisuunnittelua ja muita yhteisvaikuttavan ohjauksen keskeisiä prosesseja.

3.3 Osallisuuden mahdollistava kaupunki

Kuva: Jussi Vierimaa

- Vahvistetaan yhteistyötä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kesken kumppanuussopimuksilla.
- Asukkaita osallistetaan eri kieliryhmät huomioiden. Kaupungin viestintä on kaksikielistä. Kehitetään moni-, selko- ja englanninkielistä viestintää ja varmistetaan saavutettavan viestinnän riittävä taso.
- Asukasbudjetointia kehitetään ja resursoidaan osallisuuden lisäämiseksi.

3.3 Osallisuuden mahdollistava kaupunki, raportti elokuu 2026

- **Osallisuuden** teeman **talousarviokirjaukset** etenevät suunnitelman mukaisesti. Erityisesti kirjastoissa on tehty laajaa työtä eri ihmisryhmien tavoittamiseksi ja kirjastojen lähipalveluiden saavutettavuuden lisäämiseksi.
- **Jäkärälän alueella** toteutettu osallisuustoimenpiteitä kohdennetusti osana segregaatiotyötä.
- **Asukasbudjetoinnin äänestysvaihe on toteutettu.**
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen **kumppanuusmalli on luotu** ja ensimmäiset kumppanuudet ovat haussa syksyllä 2026.
- **Osallisuuden edistämisen toimintamallin** toimenpiteitä on aloitettu, muun muassa osallisuuden tilannekuvan luomisen osalta.

3.4 Köyhyyttä torjuva ja asunnottomuuden poistava kaupunki

Kuva: Heikki Räisänen

- Päivitetään toimenpideohjelma syrjäytymisen ja huono-osaisuuden ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi kaupungissa.
- Jatketaan yhteistyötä ruoanjakelua toteuttavien yhteisöjen kanssa.
- Asunnottomuuden vähentämiseksi jatketaan yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Asunnottomuuden poistamiseen tähtäävän yhteistyöverkoston toimintaa jatketaan.

3.4 Köyhyyttä torjuva ja asunnottomuuden poistava kaupunki, raportti elokuu 2026

- **Maksutonta asumisneuvontaa** tarjotaan kaikille turkulaisille.
- Turun kaupungin ja Varhan **yhteishanke TurVa** etenee hankesuunnitelman mukaisesti ja hankkeelle on myönnetty jatkorahoitus vuoden 2027 loppuun.
- Hankkeen johdolla laaditun seudullinen **asunnottomuuden poistamisen suunnitelman mukaiset toimenpiteet on käynnistetty** yhteistyössä Varhan ja muiden toimijoiden kanssa.
- TurVa hanke on kehittänyt Turkuun mm. **jalkautuvan sosiaalityön mallin** ja toisen asteen oppilaitoksiin raha-asioihin sekä asumiseen liittyvää tietoutta vievän **Pidä kämppäs! -mallin**.
- Lisäksi on teetetty selvitys maahanmuuttajien asunnottomuuteen liittyen.
- Varhan alueelle on perustettu **kuntayhdyshenkilöt asunnottomuusteeman** ääreen kokoava asunnottomuustyön verkosto.
- Ruoka-aputoiminnan kehittäminen etenee suunnitellusti ja Bloomberg rahoituksella aloitettu **Food First -projekti on käynnistetty**.

4

**Koulutus, osaaminen ja työllisyys
vievät uudelle vuosisadalle**

4. Koulutus, osaaminen ja työllisyys vievät uudelle vuosisadalle

Kaupungin tehtävä on huolehtia asukkaidensa hyvinvoinnista ja kaupungin elinvoimasta. Hyvinvoinnin ja elinvoiman turvaamiseksi kaupungin tulee varmistaa kaikille lapsillemme mahdollisuus kasvaa hyvinvoiviksi osaajiksi ja nuorillemme mahdollisuus edetä työkykyisiksi aikuisiksi.

Turku on kaupunki, jossa jokainen voi tavoitella itselleen parasta mahdollista tulevaisuutta. Jokaisella on oikeus oppimiseen turvallisessa ympäristössä, joka tukee kasvua, osallisuutta ja onnellisuutta. Turussa on oltava hyvä tehdä töitä, yrittää ja työllistää. Työ lisää hyvinvointia ja takaa toimeentulon sekä mahdollisuuden kehittyä.

4.1. Osaava ja oppiva kaupunki

4.2. Suomen paras työllisyyttä edistävä kaupunki

4.3. Yritystoimintaan innostava kaupunki

4.4. Kotoutumista kehittävä kaupunki

Yhteenveto, elokuu 2026

- **Lasten ja nuorten palvelukokonaisuudessa** on vahvistettu niin lasten ja nuorten kuin myös henkilökunnan osaamista vastaamaan tarpeita, joita syntyy kansainvälistyvistä ja monimuotoistuvasta yhteiskunnasta sekä työelämän muutoksista. **Erityistä huomiota on kiinnitetty lasten ja nuoren lukutaidon edistämiseen sekä erilaista tukea tarvitsevien oppijoiden** kasvun ja oppimispolun sujuvuuteen.
- **Työllisyys- ja yrittäjyyspalvelut, elinvoima ja TAI** pilotoivat meriteollisuuden osaajapulaan Meriteollisuuden osaamiskeskusta. Yhteisvaikuttava pilotti liikunnan kanssa etenee suunnitellusti. Työllistymistä edistävät monialaiset palvelut on keskitetty yhteisiin tiloihin Varhan kanssa, painottaen takaisin työmarkkinoille suuntaavia asiakkaita. Samalla käynnissä on **useita rakenteellisia avauksia, kuten yhteiskunnallisen yrityksen käynnistyminen sekä monikielisten, korkeakoulutettujen ja nuorten työllistymisen pilotit.**

4.1 Osaava ja oppiva kaupunki

Kuva: Jussi Vierimaa

- Perustetaan moniammatillinen varhaiskasvatuksen harjoittelupäiväkot.
- Laaditaan toimenpideohjelma varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi koko kaupungin alueella.
- Lisätään perusopetuksen opetustuntimäärä muiden suurten kaupunkien tasolle.
- Vahvistetaan kaikkien lasten lukutaitoa ja tuetaan maahanmuuttajataustaisten nuorten kielenoppimista.
- Sitoudutaan perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen ja riittävän tuen varmistamiseen.
- Varmistetaan turvallinen koulumatka lähikouluun.
- Vahvistetaan kouluissa yhteisöllisyyttä ja opiskeluhoitoa osana lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä yhteistyössä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa.
- Otetaan käyttöön kiusaamisen vastainen suunnitelma.
- Lisätään Turun lukiodien tiloja lukiokoulutuksen hyvän laadun ja riittävän määrän varmistamiseksi.
- Käynnistetään valmistelu englanninkielisen lukiokoulutuksen aloittamiseksi.
- Varmistetaan Taito-kampuksen toiminnan sujuva käynnistyminen.
- Aloitetaan ammatillisen koulutuksen tekniikan alojen kampuksen toteutus.

4.1. Osaava ja oppiva kaupunki, raportti elokuu 2026 (1/2)

- **Moniammatillisen varhaiskasvatuksen harjoittelupäiväkoti on perustettu.** Moniammatillista varhaiskasvatuksen harjoittelua pilotoidaan kolmessa päiväkodissa yhteensä viidessä ryhmässä syksyllä 2026 ja keväällä 2027.
- Suunnitelman ja **toimenpideohjelman tekeminen** varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssitarpeista vuoteen 2030 mennessä sekä **henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi ovat käynnissä.**
- **Perusopetuksen opetustuntimäärää on lisätty kahdella vuosiviikkotunnilla 5. ja 6. luokilla 1.8.2026 alkaen.**
- **Lukutaito-ohjelman toimenpiteet on otettu käyttöön lasten ja nuorten lukutaidon ja kielellisten valmiuksien vahvistamiseksi kaikilla palvelualueilla ml. nuorisotyössä.** Palvelukokonaisuuteen on palkattu lukutaidon erityisasiantuntija, joka toimii kaupunkitasoisesti konsultoiden lukutaidon edistämässä eri palvelualueilla.
- Varhaiskasvatuksessa on hyödynnetty Funa-juniorin tuloksia esiopetuksen suunnittelussa, käynnistetty Opetushallituksen Lukeva koulu ja varhaiskasvatus -ohjelma sekä järjestetty henkilöstölle koulutusta teemoista Suomi ammattikielenä kasvatus- ja ohjausalailla sekä kommunikointikeinojen käyttö varhaiskasvatuksessa. Perusopetuksen käyttöön on kehitetty monikielisten oppilaiden suomen kielen puheen oppimista tukeva työväline ja tukimateriaaleja kielen oppimisen vaikeuksien tunnistamiseen. Lisäksi oman äidinkielen opettajia on koulutettu lukustrategioiden käyttämiseen työssään.
- **Kirjastossa lukutaitotyötä on kohdennettu erityisesti tukea tarvitseville ryhmille (esim. Valmo-ryhmät, S2-opiskelijat, erityiskoulujen oppilaat), tiivistetty yhteistyötä toisen asteen kanssa ja tehty lukutaitoa tukevat sivustot varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstölle sekä perheille.** Lisäksi **kirjastoaineiston saatavuutta on parannettu seuraavilla toimenpiteillä: iltasatukirjastot 16 päiväkodissa, pikkukirjastot viidessä nuorisotilassa, lasten kirjojen lainauskaappi kesäaikaan Lastenkulttuurikeskus Färissä.**
- **Ryhmäkokojen pienentämiseen on osoitettu lukuvuodeksi 2026–2027 miljoona euroa.** Saatu rahoitus on kohdistettu tarveperustaisesti neljälle lanu-alueelle. **Saadulla rahoituksella on voitu palkata viisi koulunkäynninohjaajaa, yksi erityisopettaja ja viisi luokanopettajaa.** Lisäksi perusopetukseen on palkattu 12 erityisopettajaa ja yksi opinto-ohjaaja lisää antamaan tehostettua henkilökohtaista tukea.

4.1. Osaava ja oppiva kaupunki, raportti elokuu 2026 (2/2)

- Syksyn 2025 Turun harrastuskyselyn tuloksia on hyödynnetty turvallisten ja aktiivisten koulumatkojen edistämiseksi alakouluissa, sekä on kartoitettu esi- ja perusopetuksen oppilaiden huoltajien näkemyksiä koulumatkojen turvallisuudesta osana laajaa vapaa-ajan kyselyä. **2. ja 3. luokan oppilaille on järjestetty pyörän käsittelytaitoja kehittäviä oppimistuokioita**, ja yläkoululaisten koulupäivän aikaisia siirtymiä on tuettu hankkimalla lainattavia yhteiskäyttöpyöriä.
- **Monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä on koonnut säännöllisesti yhteen oppilaitosten ja hyvinvointialueen vastuutahot vahvistamaan opiskeluhuoltoa** sekä edistämään lasten ja nuorten hyvinvointia peruskouluissa ja 2.asteen oppilaitoksissa.
- **Yhteisöllisyyttä on vahvistettu lisäämällä perusopetuksessa toteutettavaa koulunuorisotyötä sekä järjestämällä muutamassa lukiossa ja ammatillisen koulutuksen yksikössä yhteisöllistä toimintaa yhteisöpedagogien johdolla.** Ammatilliseen koulutukseen on perustettu yhteisöpedagogin vakanssi yhteisöllisyyden vahvistamiseksi.
- **Työ perusopetuksen kiusaamisen vastaisten toimenpidesuunnitelmien päivittämiseksi on käynnissä.** Osana kiusaamisen vastaista suunnitelmaa **perusopetuksessa otetaan käyttöön turva- ja tunnetaitotunnit.**
- **Selvitystyö tilavaihtoehtoista lukiokoulutuksen hyvän laadun ja riittävän määrän varmistamiseksi on käynnissä.** Tarvittavia yksittäisiä lukio-opetuksen lisäluokkatiloja on vuokrattu syksyksi 2026.
- **Lupa englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämiseksi on saatu ja koulutus alkaa 1.8.2027.**
- **Taito-kampuksen suunnittelu- ja rakennustyöt ovat käynnissä.**
- **Ammatillisen koulutuksen tekniikan alojen kampuksen aloittamista on valmisteltu tekemällä alustavia tilatarpeen selvityksiä palveluverkkosuunnittelun tarpeisiin.** Palveluverkkokokonaisuus tilatarpeineen etenee päätöksentekoon syksyllä 2026.

4.2 Suomen paras työllisyyttä edistävä kaupunki

Kuva: Hannu Aaltonen

- Laaditaan toimenpideohjelma haastavassa työmarkkina-asemassa olevien ja osatyökykyisten työllistymisen edistämiseksi.
- Toteutetaan toiminnallinen yhteistyö ammatillisen koulutuksen ja työllisyyspalveluiden välille.
- Kehitetään yritysten kehittämispalveluja ja alkavan yrittäjän palveluja sekä sujuvoitetaan edelleen lupaprosesseja. Aloittaville yrittäjille tarjotaan neuvontapalveluita monikielisesti.
- Selvitetään edellytykset sosiaalisen yrityksen perustamiseen ja kaupungin roolia siinä sekä luodaan malli yhdistysten tukemiseksi työllisyyden edistämiseksi.

4.2. Suomen paras työllisyyttä edistävä kaupunki, raportti elokuu 2026

- **Yhteisvaikuttava pilotti ”työttömille työkykyä” etenee** suunnitelman mukaisesti. Hyvinvointikirjeitä on lähetetty 3 kpl, kohderyhmänä turkulaiset työttömät (noin 24 000 vastaanottajaa/kirje). Hyvinvointisivustolla 2079 vierailukertaa, jatkoklikkausten top 3: Kimmoke, alueolohuoneet ja tapahtumat. Puheeksioton mallia on SoteHy -tiimistä toteuttanut vähintään 22/29 työntekijää, vähintään 147 kertaa. Kimmokerannekkeita on myönnetty 116. Sovittu palveluohjauksen toteuttamisesta osana Suuntauravalmennuksia.
- **Turun** työllisyys- ja yrittäjyyspalvelujen **työkykypalvelut** ovat sijoittuneet **Varhan** vastaavien palvelujen **kanssa yhteisiin tiloihin** keväällä. Palveluja tuotetaan erityisesti TYM-asiakkaille, jotka ovat suuntaamassa takaisin työmarkkinoille. **Pormestarin pilottirahasta** valmistellaan palveluhankintaa **monikielisille täsmätyökykyisille**, jossa otetaan huomioon myös Varhan palvelut.
- **Yhteiskunnallinen yritys on perustettu.** Liiketoiminnan suunnittelu etenee, palvelutuotannon tarvitsemien tukipalveluiden hankintojen valmistelu on käynnissä. Arvioitu palvelutuotannon käynnistys tapahtuu loppuvuodesta 2026.
- **Järjestötuki on otettu käyttöön** ja päätökset tuen jakamisesta järjestöille (**1,8 M€**) on tehty. Palautekierros ensimmäiseltä myöntökerralta on käynnissä, ja vuoden 2027 järjestötuen kriteerejä täsmennetään.
- Työllisyys- ja yrittäjyyspalvelujen, elinvoiman ja Turun ammatti-instituutin yhteinen **Meriteollisuuden osaamiskeskus -pilotti on käynnistetty.** Valmisteilla myös puitesopimushankinta vastaamaan meriteollisuuden osaajapulaan ja kohtaantongelmaan rekrytoivien lyhytkoulutusten toteuttamiseksi työnantajan tarpeisiin.
- **Nuorisotyöttömyyden ihmiskeskeinen vaikuttavuuslaskenta** on päättynyt, ja **viisi keskeisintä toimenpidettä nuorisotyöttömyyden taltuttamiseksi on valittu.** Yhdessä lasten ja nuorten kokonaisuuden kanssa on perustettu nuorisotyöttömyyden ratkaisuihin ja **NEET-nuoriin keskittyvä ohjausryhmä.**

4.3 Yritystoimintaan innostava kaupunki

Kuva: Hanna Oksanen

- Varmistetaan sujuvat ja oikea-aikaiset yrityspalvelut määrittelemällä yrityksille selkeä palvelulupaus, joka sisältää sujuvat lupapalvelut, palvelukonseptit ja aikataulut.
- Aloittaville yrittäjille tarjotaan neuvontapalveluita monikielisesti.
- Yritysten sijoittumista Turkuun tuetaan aktiivisella vuoropuhelulla sekä riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tontti- ja toimitilatarjonnalla
- Kaupungin hankinnoissa huomioidaan myös pienten yritysten mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

4.3. Yritystoimintaan innostava kaupunki, raportti elokuu 2026

- Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu osallistuvat **yritysten sijoittumiseen ja tonttitarjontaan liittyvän toimintamallin valmisteluun**, jota johtaa maankäyttöjohtaja.
- **Aloittavien yrittäjien neuvontapalveluita** tarjotaan usealla eri kielellä. Toimintaa kehitetään jatkuvan kehittämisen periaatteella osana työllisyyspalvelujen palvelukehittämistä.
- Varmistetaan **yritysten sijoittumis- ja tonttikysymyksiin luodun toimintamallin** käyttöönotto yhdessä kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden kanssa. Kytetään työnantaja- ja työllisyyspalvelut sekä lupapalvelut osaksi elinvoiman kokonaisuutta palvelupolkujen parantamiseksi.
- Yritysten tarpeista lähtevien pilottihankkeiden kautta kehitetään **toimintamalli kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden, elinvoiman palvelukokonaisuuden sekä Business Turun väliseen elinkeinorajapintaan**.
- Pilottien kautta **kehitetään yhteistoimintaa ja laaditaan yrityksille palvelukuvaus** (Kasvua ja kehitystä yhteistyöverkostossa) sekä tähän liittyvä palvelulupaus. Toiminnan suunnittelu aloitettu.
- Kysyntää vastaavaa **tonttitarjonta** varmistetaan yhteistyössä kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden kanssa. **InvesIn-toimintaa kehitetään** yhteistyössä seudullisten toimijoiden kanssa. Tehdään pienhankintoja ja toteutetaan puitesopimuskumppanuutta, jolla mahdollistetaan myös pienten yritysten mahdollisuudet osallistua kilpailutuksiin.
- Varmistetaan **yritysten sijoittumis- ja tonttikysymyksiin luodun toimintamallin käyttöönotto** yhdessä elinvoimapalveluiden, tonttipalveluiden, kaavoituksen, kiinteistönmuodostuksen sekä rakennus- ja ympäristöluvituksen kanssa.

4.4 Kotoutumista kehittävä kaupunki

Kuva: Petteri Mäntysaari

- Pyritään nostamaan maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatukseen osallistumisastetta.
- Seurataan ja arvioidaan valmistavan opetuksen laatua.
- Maahanmuuttajille kohdistettavien palveluiden kokonaisuus arvioidaan vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi.
- Kotoutumisen palveluiden hyödyntäminen aloitetaan mahdollisimman nopeasti painottaen työelämävalmiuksia tukevaa kielikoulutusta ja integraatiota. Puretaan kielikoulutuksen jonoja.
- Kotoutumisen edistämisen keinona hyödynnetään liikuntaa, jota suunnataan erityisesti maahanmuuttajanaيسille ja -lapsille.
- Maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista parannetaan työllistymisen edistämiseksi.
- Yhteistyötä maahanmuuttajajärjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa vahvistetaan kotoutumisen edistämisen onnistumiseksi.
- Turku toimii itse esimerkkinä monikielisen henkilöstön palkkaamisessa.

4.4. Kotoutumista kehittävä kaupunki, raportti elokuu 2026 (1/2)

- **Kotoutumiskoulutusten jonot on pääosin purettu.**
- Kotoutumislain mahdolliset tulevat lakimuutokset haastavat ennakkoinnin ja varautumisen vuoden 2027 alusta.
- Kaksikielisen kotoutumisen edistämistä on kehitetty Hitta din egen väg hankkeessa.
- **Yhteiskuntaorientaation toteuttaminen** asiakkaille on alkanut. Käytännössä voidaan tällä hetkellä toteuttaa vain pääkielillä.
- **Kotiäititoimintaa toteutetaan ja osallistujamäärä on kasvanut** lastenhoidon mahdollistuttua. Lastenhoidon tarjoamisella mahdollistetaan kotiäitien osallistuminen koulutukseen ja kasvatetaan luottamusta kunnalliseen varhaiskasvatukseen, jotta työmarkkinoille siirtyminen helpottuu.
 - Kotiäititoiminta on vakiinnutettu, mutta mahdollisesti tulevat lakimuutokset saattavat vaikuttaa toimintaan
- Kotoutumistoiminnassa **huomioidaan urasuunnittelu ja edistetään työllistymisvalmiuksia.** Lastenhoidossa olevien lasten kotoutumista tuetaan osana palvelua, huomioiden mm. suomen kielitaidon kehittäminen.
- **Kotoutumisajan ylittäneiden** asiakkaiden palveluun pilotoidaan palvelumallia pormestarin osoittamalla pilottirahalla.
- Kotoutumisajan päättäneiden **suomen kielen koulutuksen palvelusetelimalliin valmistellaan** käyttöönottoa.
- **Palveluohjausta on tehostettu** muun muassa perustaitokoulutuksiin, eri tasoisiin kielikoulutuksiin ja ammatillisiin koulutuksiin. Alkamassa kielikoulutukset ammattialoittain turkulaisille työnhakijoille.

4.4. Kotoutumista kehittävä kaupunki, raportti elokuu 2026 (2/2)

- Viisi keskitetyn määrärahan **korkeakouluharjoittelupaikkaa** on kohdistettu englanninkielisillä ilmoituksilla henkilöille, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi.
- **Oppilaitosyhteistyöllä** pyritty edistämään näiden paikkojen näkyvyyttä kv-taustaisille opiskelijoille.
- **Anonyymi rekrytointi** on otettu oletusarvoiseksi myös opettajien rekrytoinneissa. Tämän muutoksen myötä anonyymi rekrytointi on nyt kattavasti käytössä kaupungin kaikissa rekrytoinneissa.
- Perusopetuksen yhteydessä toteutettavan **monikielisten 1.luokan oppilaiden inklusiivisen valmistavan opetuksen pilotointi** on käynnissä ja sen vaikuttavuutta arvioidaan kevään aikana.
- Osallistuttu **kansalliseen** (erit. kuutoskaupungit) **valmistavan opetuksen laadun arvioinnin ja seurannan kehittämiseen**, ja perusopetuksessa on otettu käyttöön oppilaan **kielitaidon kehittymisen seurantamateriaali**.
- **Suunnittelutyöt on aloitettu 1.8.2026** käynnistyvän valmistavan opetuksen toteuttamiseksi oppilaan omalla alueella aluemallijaon mukaisesti.

5

**Asuminen, maankäyttö ja liikkuminen
kestävän ja kehittyvän kaupungin perustana**

5. Asuminen, maankäyttö ja liikkuminen kestävän ja kehittyvän kaupungin perustana

Kestävä kaupunkirakentaminen edistää kaupungin ilmastotavoitteita, viihtyisyyttä ja asumisen laatua sekä kaupunkilaisten hyvinvointia. Turkulaisessa kaupunkikehityksessä luontoa ja lähimetsiä löytyy myös kaupunkirakenteen sisältä.

Vahvistetaan kaupunkikehityksen kohdistamista Varissuon-Sataman kehityskäytäväalueelle. Kehityskäytävällä tavoitellaan alueiden välistä sosiaalista tasapainoa ja siinä tulee huomioida niin asuminen, työpaikat, palveluverkko kuin matkailun vetovoimakohteet ja ylipäättään sujuvan arjen kestävä kaupunki.

Investointien houkuttelemiseksi ja toimivan arjen varmistamiseksi voimakkaasti kasvavalla Kupittaa ja Itäharjun alueella huolehditaan koulutus- ja yrityskeskittymän toimivuudesta. Viihtyisä ja tiivis kaupunkitila sekä sujuva liikkuminen ja liikenne pidetään alueen kehittämisen keskiössä.

Yritysten sijoittumista Turkuun tuetaan aktiivisella vuoropuhelulla sekä riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tontti- ja toimitilatarjonnalla.

5.1 Kestävän rakenteen kaupunki

5.2 Hyvän asumisen kaupunki

5.3 Toimivan liikkumisen kaupunki

Yhteenveto, elokuu 2026

- **Keskustan toimenpideohjelman** laadinta on käynnistynyt ja **Keskustan liikenteen yleissuunnitelmaa** on viimeisteltävänä.
- **Merellisen Länsi-Turun osayleiskaavan** tavoitteet on hyväksytty ja palveluverkkosuunnittelu on aloitettu.
- **3-30-300 periaatteen** pilotointi on käynnistynyt kolmessa kaavahankkeessa.
- **Asunto- ja maapolitiikan ohjausasiakirjan** valmistelu on käynnissä ja tavoitteena asiakirjan valmistuminen vuoden loppuun mennessä.
- Kestävän **kaupunkiliikkumisen** suunnitelmaa edistetään aktiivisesti mm. lasten arkiliikunnan ja alakoulujen lähiympäristön kävely- ja pyöräilyolosuhteiden edistämisellä.
- Joukkoliikenteen matkamäärä on kasvanut 8,5 % runkolinjaston myötä (7/25-6/26 vrt. 7/24-6/25).
- Aktiivinen **edunvalvonta** käynnissä lähijunaliikenteen toteutumiseksi.
- Liikenteen datan tiekartta on lähes valmis.

5.1 Kestävän rakenteen kaupunki

Kuva: Heikki Räisänen

- Toteutetaan Tiedepuiston ja Merellisen Turun visioita.
- Laaditaan valtuustokauden ajalle keskustan kehittämisen toimenpideohjelma, jonka osana hyväksytään myös keskustan liikennesuunnitelma.
- Kaupungin historialliset arvot ja kulttuuriympäristön erityispiirteet huomioidaan kaupunkikehityksessä entistä paremmin.
- Uusia asuinalueita rakennettaessa säilytetään olemassa olevaa kaupunkivihreää.
- Viheralueiden määrää pyritään lisäämään osana kestävää ja houkuttelevaa kaupunkiympäristöä.
- Viihtyisyyden ja vehreyden lisäämiseksi otetaan kaavoituksessa käyttöön 3-30-300-tavoite, jossa uusien alueiden suunnittelu aloitetaan lähtökohdasta, että jokaisesta ikkunasta näkyy vähintään kolme puuta, latvuspeittävyys on 30 % ja viheralueelle on matkaa enintään 300 metriä.

5.1 Kestävän rakenteen kaupunki, raportti elokuu 2026

- **Keskustan kehittämisen toimenpideohjelman laatiminen on käynnistynyt** huhtikuussa keskustan hankepäällikön aloitettua työt.
- Toimenpideohjelman ja keskustan liikennesuunnitelman toteuttamisen päätöksenteko tapahtuu samanaikaisesti ja kokonaisuuksia tehdään hyvässä vuorovaikutuksessa.
- **Merellisen Länsi-Turun osayleiskaavatyö** on käynnistynyt tavoitteiden hyväksymisellä.
- Pitkän aikavälin **palveluverkkosuunnittelu** on aloitettu
- Oravaisten rantapuiston suunnittelu on käynnistetty infrapalveluissa.
- **Tiedepuiston** kaavoja edistetään tavoitteiden mukaisesti, infran toteuttaminen on käynnissä ja asukailta on kerätty näkemyksiä tarpeista laajenevan tiedepuiston alueelle.
- **Kaavoissa huomioidaan niin historialliset arvot kuin olemassa olevat puut ja viherrakenteet.**
- Keskustan kaavahankkeissa pyritään toteuttamaan Yleiskaava 2029 määräystä 1800-luvun palokujannepuiden säästämisestä sekä varaamaan vähintään 20% tontin pinta-alasta maanvaraiseksi. **3-30-300 periaatetta testataan Akselintien, Tullin ympäristön ja Kustavintie 4 käynnissä olevissa asemakaavoissa.**
- Kaavoituksessa on valmisteltu työkalua, jota voidaan hyödyntää kaavojen valmistelussa.

5.2 Hyvän asumisen kaupunki

Kuva: Heikki Räisänen

- Lisätään pientalotonttien tarjontaa.
- Lisätään kumppanuuskaavoitusta hallitusti. Erityisesti edistetään kumppanuuskaavoituksella konserniyhteisöjen toteuttamaa, valtion tukemaa asuntotuotantoa.
- Puretaan segregatiota maankäytön ja kaavoituksen keinoin.

5.2 Hyvän asumisen kaupunki, raportti elokuu 2026

- Kaupunki tekee **kauas kurottavaa asuntopolitiikkaa**. Vuoteen 2040 tähtäävä asunto- ja maapolitiikan ohjausasiakirja valmistuu vuoden 2026 aikana.
- **Kohtuuhintaista asuntotuotantoa** eri puolille kaupunkia edistetään konsernikumppanuudella, kaavoituksella ja tontinluovutuksella.
- Edistetään **perheille soveltuvien asumisen** mahdollisuuksia kaavoittamalla pientaloja ja huoneistojakaumaltaan monipuolisempia asuinkerrostaloja sekä huolehtimalla **ympäristön viihtyvyydestä** myös täydennysrakentamisessa.
- Toimenpiteet **segregaation** ennaltaehkäisemiseksi ja vaikutusten vähentämiseksi tehdään yhdessä Segregaation vaikutusten vähentämisen toimintamallia.
- **Erityisryhmien asumisen tarpeet** huomioidaan AM-periaatteiden valmistelussa sekä kaavoituksessa ja tontinluovutuksessa.

5.3 Toimivan liikkumisen kaupunki

Kuva: Vesa Tyni

- Edistetään paikallisjunaliikenteen käynnistymistä yhteistyössä työssäkäyntialueen muiden kuntien kanssa ja huomioidaan mahdollisten paikallisjuna-asemien sijoittuminen kaavoituksessa.
- Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman toimenpiteiden toteutumista seurataan ja resurssit turvataan. Kulutapajakauman muutosta edistäviä toimia toteutetaan ja seurataan.
- Runkolinjastouudistuksen onnistumista seurataan ja uudistuksesta tehdään vaikutusarvio, jonka pohjalta kehittämistä jatketaan.
- Lisätään liityntäpysäköintimahdollisuuksia seudullisena yhteistyöhankkeena kaupunkialueen ruuhkien hillitsemiseksi ja joukkoliikenteen käytön helpottamiseksi.
- Ohjelmoidaan pyöräilyn tavoiteverkon 2035 toteuttaminen.
- Ratkaistaan Matkakeskuksen toteutus.
- Mahdollinen raitiotieinvestointi tehdään perustuen kattaviin ja tarkkoihin selvityksiin rakennusvaiheen ja toiminnan aikaisista kustannuksista ja vaikutuksista. Valtion osallistumisesta kustannuksiin muiden raitiotiehankeiden kanssa linjassa olevalla rahoitusosuudella (tavoite 30 %) on saatava päätös ennen investoinnin käynnistämistä.

5.3 Toimivan liikkumisen kaupunki, raportti elokuu 2026

- Kaupunki vie aktiivisesti eteenpäin **lähijunayhteistyötä** ja lähijunan edunvalvontaa.
- Kaupungivaltuusto päätti toukokuussa **raitiotien rakentamisesta Turkuun**. Se on yksi vuoden kauaskantoisimmista päätöksistä
- **Runkolinjasto** on kasvattanut matkamäärää 8,5 % (7/25-6/26 vrt. 7/24-6/25). Runkolinjaston ongelmakohtia on ratkaistu ja analyysi laaditaan ensimmäisen kokonaisen vuoden jälkeen ja valmistuu vuoden 2026 lopussa.
- **Lasten arkiliikkumisen edistäminen ja alakoulujen ympäristön kävely- ja pyöräilyolosuhteiden parantaminen** on korkean prioriteetin tehtävä, sillä se on vaikuttava pitkän tähtäimen SUMP-toimenpide.
- **Joukkoliikenteen** sujuvoittaminen, **liityntäpysäköinti**, **pyöräilyn** tavoiteverkon toteuttaminen, kaupunkipyöräjärjestelmän kehittäminen ja sähköpotkulautayhteistyö ovat meneillään olevia suunnitelmia tai toteutuksessa.
- SULPissa parannetaan liikennesuunnittelun kanssa **ongelmallisimpia kuormauspaikkoja**, jotka on selvitetty yhdessä yritysten kanssa. **Liikenteen datan** kehittämisen tiekartta on lähes valmis.
- Liikenteellinen saavutettavuus ja liikennesuunnittelu tekevät näissä kaikissa läheistä yhteistyötä.
- Turun **liikenteellisen saavutettavuuden palvelutasomäärittäminen** käynnistyy loppuvuoden aikana.

6

**Kunnianhimoinen ilmasto-
ja luontokaupunki Turku**

6. Kunnianhimoinen ilmasto- ja luontokaupunki Turku

Kaupunkitasolla tehtävä ilmastotyö on pohja Suomen ilmastotoimille. Turun hiilineutraalisuus 2029-tavoitteesta pidetään kiinni, ja päästövähennyksiä tehdään määrätietoisesti kaikilla sektoreilla. Turku pyrkii luontoposiitiviseksi kaupungiksi.

Turun tulee toteuttaa vihreän siirtymän edistämistä omien investointiensa kautta hyödyntämällä ilmastobudjetointia ja nostamalla entisestään sen kunnianhimon tasoa. Investointien jatkuvuus edellyttää poliittista pitkäjänteisyyttä, selkeää strategiaa ja monipuolista kumppanuutta.

Kaupungin tulee yhdessä seudun muiden kuntien kanssa lisätä alueen houkuttelevuutta vihreän siirtymän toimijoille ja varmistaa Suomen vetovoimaisin investointiympäristö muun muassa lupaprosessien ja maankäytön keinoin.

6.1 Hiilineutraali kaupunki 2029

6.2 Saaristomerta suojeleva kaupunki

6.3 Vastuullinen luontokaupunki

Yhteenveto, elokuu 2026

- Kaupunginvaltuusto hyväksyi laajassa yhteistyössä uudistetun **ilmastosuunnitelman** (kv 15.6.2026 § 122).
- Ilmasto-, luonto- ja kestävyystavoitteiden toimeenpano sekä luontotiekartan (kh 24.3.2025 § 81) valmistelu etenivät hyvin.
- **Vihreän rahoituksen yhteistyötä vahvistettiin** edelleen Kuntarahoituksen ja Euroopan Investointipankin kanssa. Turku saa **vihreän rahoituksen lainoihin** merkittävää korkoetua.
- **Ilmasto- ja kestävyysbudjetointi** toteutui kattavasti peruskaupungin ja konsernin investointien ohjauksessa. Kaikkien yli miljoonan arvoisten investointien vaikuttavuus arvioidaan ilmasto-, luonto- ja kestävyysnäkökulmista.
- **Turku saavutti vuoden 2025 päästövähennystavoitteen**, alueen kasvihuonekaasupäästöjen vähennys 75 prosenttia vuoden 1990 tasosta). (SYKE, laskennan ennakkotieto)
- Yhteisvaikuttavuutta on vahvistettu sekä teeman sisällä että suhteessa muihin pormestariohjelman teemoihin.

6.1 Hiilineutraali kaupunki 2029

Kuva: Heikki Räisänen

- Turun hiilineutraaliustavoite 2029 toteutetaan ja päästövähennyksiä tehdään kaikilla sektoreilla.
- Ilmastosuunnitelmassa asetetaan toimenpiteet ja mittarit hiilineutraaliustavoitteen toteuttamiseksi. Suunnitelman toteutumista seurataan vuosittain ilmastoraportilla.

6.1 Hiilineutraali kaupunki 2029, raportti elokuu 2026

- Turun **ilmastotyö on edennyt hyvin** ja vahvistunut laajassa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.
- Ilmastosuunnitelman **arviointi- ja päivitystyö on saatu valmiiksi**, ja kaupunginvaltuusto hyväksyi uudistetun Turun kaupungin ilmastosuunnitelman kohti 2040-lukua (kv 15.6.2026 § 122).
- Suunnitelmassa on huomioitu uudistetun kaupunkistrategian ja pormestariohjelman mukaisesti **sekä hillintä että sopeutuminen** ja vahvistettu vaikuttavuutta asukkaiden hyvinvointiin ja osallisuuteen sekä alueen kestävään kilpailukykyyn ja elinvoimaan.
- **Päästövähennyksissä on pysytty aikataulussa.** EU-ilmastomissioihin kuuluvia toimenpiteitä on toteutettu onnistuneesti hankerahoituksella.
- **Ilmasto- ja kestävyysbudjetointi toteutuu kattavasti** peruskaupungin ja konsernin investoinneissa.
- Vihreän rahoituksen yhteistyötä on vahvistettu Kuntarahoituksen ja Euroopan Investointipankin kanssa, ja **Turku saa vihreän rahoituksen lainoihin merkittävää korkoetua.**

6.2 Saaristomerta suojeleva kaupunki

Kuva: Esko Keski-Oja

- Hulevesien suodatusta tehostetaan.
- Kaupungin omistamien maa-alueiden aiheuttamaa ravinnekuormitusta vähennetään suunnitelmallisesti.
- Turku tavoittelee Saaristomeren suojelun edistämistä vapaaehtoisten toimien lisäksi myös lainsäädäntöön tehtävin muutoksin.
- Itämeri-toimenpideohjelman toteuttamista jatketaan, ja sen etenemisestä raportoidaan päättäjille.

6.2 Saaristomerta suojeleva kaupunki, raportti elokuu 2026

- **Itämeri-toimenpideohjelman toteutus on edennyt** hyvin ja laajassa yhteistyössä.
- Turun alueelta tulevan **ravinnekuormituksen vähentämiseksi on jatkettu hulevesikaivojen suodatinkokeiluja**, toteutettu kehittämishankkeita ja tehty hulevesien laadun seurantaa. Lisäksi **hulevesiohjelman päivitys** on käynnissä.
- Keväällä käynnistyi hanke, joka kehittää **väylien ja satamien kunnossapidon vesistövaikutusten kompensatiomallia. Roskaantumisen hillinnän ohjelman** valmistelu alkoi keväällä ja se valmistuu vuoden 2026 aikana.
- **Luontoposiitiivisen Turun tiekartan** (kh 24.3.2025 §81) valmisteluun osallistuvien peruskaupungin, konsernin ja yhteistyökumppaneiden asiantuntijoiden kanssa on säännöllisesti keskusteltu vesistövaikutuksista ja -seurannasta, tutkimuslaitosyhteistyöstä, luontoposiitiivisesta matkailusta luonnonarvomarkkinoiden kehittymisen sekä kansallisen ja EU-lainsäädännön implikaatioista kaupungin **Saaristomerityöhön**.
- Keskustelu ja työ Saaristomeren suojelun kytkennästä tiekartan yhteyteen sekä edunvalvonnallisesta lähestymistavasta ja agendasta jatkuu syksyn aikana.

6.3 Vastuullinen luontokaupunki

Kuva: Suvi Elo

- Toteutetaan kaupungin vuosien 2023–2029 LUMO-ohjelma ja turvataan ohjelman toteuttamiselle riittävät resurssit.
- Osana LUMO-ohjelmaa Turkuun perustetaan vähintään yksi uusi luonnonsuojelualue valtuustokauden aikana.
- Valmistellaan seuraava LUMO-ohjelma vuosiksi 2030–2038 ja kytketään se vahvemmin kaupungin kaikkeen toimintaan.

6.3 Vastuullinen luontokaupunki, raportti elokuu 2026

- LUMO-ohjelman toteutus on edennyt hyvin. **Luontotyyppiselvitykset vuodelle 2026 on kilpailutettu ja vedenalaisten luontotyyppien selvitystyö jatkuu yhteistyössä tutkimuslaitosten kanssa.** Osana LUMO-ohjelmaa on valmisteltu **luonnonsuojelualueohjelmaa**, jonka luonnos on valmistumassa vuoden 2026 aikana.
- **Luontoposiitiivisen Turun tiekartan** (kh 24.3.2025 §81) **valmistelu** on edennyt hyvin ja osallistaen sekä peruskaupungin ja konsernin että yhteistyökumppaneiden asiantuntijoita.
- Valmistelua tehdään tiiviissä yhteistyössä LUMO-ohjelman toimeenpanon kanssa niin, että työn ulottuvuus laajenee merkittävästi kaupunkiorganisaation ulkopuolelle ja yhteisvaikuttavuus kaupungin muihin strategisiin tavoitteisiin vahvistuu.
- Turun roolia kansainvälisten **luontotavoitteiden edistäjänä vahvistetaan ICLEI-yhteistyöllä.** Työn tietopohjaa on vahvistettu tutkimuslaitosten kanssa ja luontoposiitiivisuuden mittaamisen ratkaisuja on kehitetty yhdessä 10 suomalaisen kaupungin kanssa.
- **Konserni- ja yksityisten yritysten luontovalmiuksia on vahvistettu** koulutuksella sekä hanke- ja verkostoyhteistyöllä. Tiekartta on valmistumassa valmistelupäätöksen mukaisesti vuoden 2026 loppuun mennessä.

7

Vetovoimainen ja kansainvälinen Turku

7. Vetovoimainen ja kansainvälinen Turku

Turun tavoitteena on olla Suomen dynaamisin ja asiakaslähtöisin elinkeinoelämän kumppani, joka luo kestäväää kasvua ja hyvinvointia. Turku tarvitsee elinvoimaisia yrityksiä, työpaikkoja, investointeja ja innovaatioita kasvaakseen. Pormestariohjelmaan sisältyy seuraavia vetovoimaan ja kansainvälisyyteen liittyviä näkökulmia:

- Kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoimaa lisätään tarjoamalla kattavasti englanninkielisiä palveluita.
- Turku sijaitsee strategisesti tärkeällä paikalla Itämeren alueella ja toimii yhdistäjänä Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä.
- Turku edistää Länsirataa osana Suomen monipuolisempien länsiyhteyksien mahdollistamista ja toimii Länsiradan hankeyhtiön aktiivisena osakkaana.
- Turun ilmastotyö on myös elinvoimapolitiikkaa. Vihreä siirtymä luo uusia työpaikkoja ja liiketoimintamahdollisuuksia.
- Vetovoimainen ja kestävä matkailu vahvistaa Turun elinvoimaa. Saariston ja laajemminkin merellisyyden luonto- ja matkailuarvot huomioidaan kaupunkisuunnittelussa ja elinvoimatyössä..

Lue lisää vetovoimaisen ja kansainvälisen Turun tavoitteista
[Pormestariohjelma 2025–2029 | Turku.fi](#)

7.1 Alueen veturi ja yhteistyövoima

7.2 Turku 800 vuotta tapahtumien keskipisteenä

Yhteenveto, elokuu 2026

- Resurssiviisaan **kiertotalouden tiekartta** (kh 22.11.2021 § 518) arvioidaan ja päivitetään yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Tiekartta yhdistää **ilmasto-, luonto- ja kestävyystavoitteita**, kokoaa ja vahvistaa niitä toteuttavia kiertotalouden toimenpidekokonaisuuksia sekä toteuttaa reilua siirtymää ja vahvistaa kestäväää hyvinvointia.
- **Matkailupotentiaalin kasvattamisessa** on tärkeää huolehtia saavutettavuudesta, korostaa merellisyyttä, luoda ympärivuotista kiinnostusta ja tuoda esiin ruoka- ja ravintolakulttuuria. Oleellista on kiinnostava, oikea-aikainen ja oikein kanavoitu viestintä.
- Saariston ja laajemminkin merellisyyden luonto- ja matkailuarvot huomioidaan kaupunkisuunnittelussa ja elinvoimatyössä.
- **Kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoimaa lisätään** tarjoamalla kattavasti englanninkielisiä palveluita. Toimintamallia kehitetään osana International House -toimintaa työllisyyspalveluissa.
- **Suurtapahtumia edistetään ympärivuotisesti** suunnitelmien pohjalta. Tavoitteena on alue- ja matkailuvaikutusten kasvattaminen.
- Jatketaan **Ruokakaupunki Turku -ohjelman** toteuttamista ja tavoitellaan merkittäviä ruokaan kytkeytyviä suurtapahtumia ja kilpailuja.
- **Suurtapahtumat** käy aktiivisia neuvotteluja juhlavuotta toteuttavien suurtapahtumien saamiseksi Turkuun. Juhlavuoden ohjelmahaku käynnistynyt ja kaupungin koordinaation ohjausryhmä on asetettu ja aloittanut toimintansa.

7.1 Alueen veturi ja yhteistyövoima

Kuva: Heikki Räisänen

- Turku kulkee kohti tulevaisuutta yhdessä kumppaneidensa kanssa. Yhteistyö ja kumppanuus ovat Turulle tärkeitä toimintatapoja. Kaupunki tekee arjessa jatkuvaa yhteistyötä alueen kuntien, Varsinais-Suomen liiton, Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen, yritysten ja elinkeinoelämän järjestöjen sekä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Kansallisesti Turun läheisimpiä kumppaneita ovat suuret kaupungit. Kansainvälinen yhteistyö on Turulle luonteva viitekehys, jossa kaupunki toimii aktiivisesti.
- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat yksi Turun tärkeimmistä voimavaroista, ja kaupunki on aktiivinen kumppani korkeakoulujen ja yritysten kanssa. Yhteisiä tutkimus- ja kehittämishankkeita on edistettävä ja mahdollisuuksia menestyä kilpailussa kansallisesta ja kansainvälisestä rahoituksesta on parannettava.

7.1 Alueen veturi ja yhteistyövoima, raportti elokuu 2026

- Alueen korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä on edistetty laajasti. TKI-toimintaa vahvistetaan korkeakoulujen ja Business Turun kanssa mm. Startup-toiminnan kentällä ja yhteisellä Innovation Roundtable-toiminnalla.
- Sitran rahoittama active RtoB-yhteishanke paneutuu innovaatioiden kaupallistamisen vahvistamiseen iteratiivista sprinttityötä kokeillen.
- EAKR-hanke InnoTurku toimeenpanee TKI-alueen tiedolla johtamisen käytännön työtä yhteisvaikuttavasti strategiatoiminnon ja elinvoiman yhteistyönä.
- Opiskelijakaupunki Turku -toimintamallia on uudistettu yhdessä korkeakoulukumppanien kanssa. Yliopiston kanssa on konkretisoitu strategista kumppanuussopimusta.

7.2 Turku 800 vuotta tapahtumien keskipisteenä

Kuva: Pasi Leino

- Turun 800-vuotisjuhlavuodesta vuonna 2029 ja matkasta sitä kohti rakennetaan yhdessä kaupunkilaisten kanssa koko vuoden kattava tapahtumakokonaisuus, joka vahvistaa kaupungin elinvoimaa pysyvästi ja lisää Turun tunnettuutta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Juhlavuotta hyödynnetään täysimääräisesti kaupungin markkinoinnissa, vetovoiman rakentamisessa ja kulttuurin monipuolisessa tarjonnassa. Juhlavuoden aluetaloudellisista vaikutuksista tehdään arviointi.
- Turku on tapahtumien kaupunki, jossa vetovoimaiset suurtapahtumat ovat olennainen osa elinvoimaa, aluekehitystä ja matkailua. Tavoitteena on vahvistaa Turun asemaa ympärivuotisena tapahtumakaupunkina, joka tarjoaa elämyksiä niin kaupunkilaisille kuin vierailijoillekin.
- Suurtapahtumatoiminnan edistämisen edellytyksiä ja kansallista sekä kansainvälistä kilpailukykyä vahvistetaan ottamalla tapahtumatoiminnan tarpeet järjestelmällisesti huomioon kaupungin kehittämisessä, investoinneissa ja infrastruktuurihankkeissa. Tapahtumien mahdollistaminen on osa Turun elinvoimapolitiikkaa, ja kaupunki tukee aktiivisesti sekä uusien että vakiintuneiden tapahtumien syntymistä ja kasvua.

7.2 Turku 800 vuotta tapahtumien keskipisteenä, raportti elokuu 2026

- Suur tapahtumia on edistetty yhdessä alueellisten, kansallisten sekä kansainvälisten toimijoiden kanssa painopisteenä ympärivuotisten matkailua edistävien, vaikuttavien suur tapahtumien saamiseksi kaupunkiin.
- Suur tapahtumat-vastuualue ja Turku 800 ohjelmavuoden hanke tekevät tiivistä yhteistyötä, jolla varmistetaan juhlavuoden merkittävien suur tapahtuminen toteutuminen sekä kiinnostava ja ympärivuotinen juhlavuoden ohjelma.
- Suur tapahtumat on edistänyt tapahtumamatkailua yhdessä matkailumarkkinoinnin kanssa.

Raportin valmistelijat / yhteenvetäjät

1. Lauri Kivinen (1.1–1.4)

2. Minna Lainio-Peltola

- 2.1 Jaana Kilpinen
- 2.2 Jaana Kilpinen
- 2.3 Annakaisa Niiles
- 2.4 Hilla Tuominen

3. Niina Haukioja

- 3.1 Piia Halla
- 3.2 Irina Niemimäki
- 3.3 Aino Pohjanvirta
- 3.4 Sari Heino

4. Anna Kivinen, Jaana Kilpinen, Anne Lautsamo

- 4.1 Jaana Kilpinen
- 4.2 Anne Lautsamo
- 4.3 Anna Kivinen
- 4.4 Anne Lautsamo

5. Jyrki Lappi

- 5.1 Suvi Panschin
- 5.2 Christina Hovi
- 5.3 Sirpa Korte

6. Risto Veivo

- 6.1 Miika Meretoja
- 6.2 Olli-Pekka Mäki
- 6.3 Niina Ruuska

7. Anna Kivinen, Antti Kirkkola (7.1–7.2)

